

Hattfjelldal kommune Næring- Teknisk- og Kulturavdelingen

Det Kongelige Landbruks- og Matdep.

Postboks 8007 Dep
0030 OSLO

Landbruks- og matdep.	
Saksnr.: 2007/1972	Doknr.: 82
Mottatt: 19 FEB 2008	MP/SDD
Saksbehandler: RFE	Ark.: 751
Kopier:	Avskrift:

Deres ref.:

Vår ref.:
08/1203

Saksbehandler:
Hilgunn Anita Iversen 75 18 48 34

Arkivkode:
FA-V52

Dato:
13.02.2008

Høring - Ny lov om dyrevelferd

Landbruks- og matdepartementet og Fiskeri- og kystdepartementet la i november ut forslag til ny lov om dyrevelferd ut på høring. Kommunen er ikke høringsinnstans, men Hattfjelldal Formannskap drøftet saken i møte den 6.2.2008 og besluttet å sende en høringsuttale på bakgrunn av dette.

Det vises til Landbruks- og matdepartementet og Fiskeri- og kystdepartementets høringsutkast til ny lov om dyrevelferd. Nedenfor følger høringsuttale fra Hattfjelldal kommune.

Næringsvirksomhet knyttet til husdyrhold er en viktig næringsvei i Hattfjelldal og nærliggende kommuner, og særlig for mange i bufenæringen har de senere års rovdyrpolitikk skapt store problemer med å opprettholde virksomheten i rovdyrutsatte områder.

Hattfjelldal kommune kan ikke se at høringsutkastet til ny lov inneholder forslag som direkte berører kommunens interesser med ett unntak – de bestemmelser som angår den fremtidige reguleringen av forholdet mellom husdyrhold og rovdyrpolitikk. Det er særlig i forslagene til § 23 og til § 32 i ny lov om dyrevelferd som vil innebære **helt fundamentale endringer** i reguleringen av hvem som har ansvaret for dagens rovviltpolitikk og – forvaltning. Denne høringsuttalelsen vil derfor være konsentrert om disse forslagene.

Først litt informasjon om kommunen og nærliggende områder for å belyse hvilken virkning ny lov vil få lokalt:

Bruk av utmarka til beite for bufe og tamrein har vært det viktigste grunnlaget for bosetting på Indre Helgeland i mange hundre år. Fremdeles er dette en avgjørende forutsetning for å opprettholde et aktivt landbruk og bosetting i dette området. Gjennom en systematisk undersøkelse utført av Det kgl. Selskap for Norges Vel er det dokumentert at utmarksbeitene i Hattfjelldal er blant de beste i landet. "Norske fjellbeite, bind XIII: Oversyn over fjellbeite i Nordland, av Lyftingsmo og Hersoug". Disse beiteundersøkelsene viser at Hattfjelldal har muligheter for sommerbeite til ca 60.000 sauer.

Sammen med deler av nabokommunene Grane, Vefsn, Hemnes og Rana ligger Hattfjelldal i et sammenhengende beiteområde på Indre Helgeland med plass for og beite til minst 150.000 sauer.

I 2007 beitet det i dette området ca 42.500 sau og lam og ca 30.000 rein. Totalt antall beitedyr er da over 72.500 dyr.

Dette området er nå utpekt som yngleplass for bjørn i region 7 i den nye forvaltningsplanen for rovvilt.

Fast bestand av jerv, gaupe og kongeørn er et forhold og en utfordring som beitenæringene i distriktet er innstilt på å akseptere. Når det nå planlegges å etablere en bjørnestamme med to årlige (dokumenterte) ynglinger betyr det at det må være ca 50 bjørner på Indre Helgeland. Dette vil medføre et rovdyrproblem som beitenæringene ikke kan leve med, verken i Hattfjelldal eller i distriktet for øvrig.

Hattfjelldal Kommune krever derfor at bestandsmålet for bjørn blir revurdert og betydelig senket, både lokalt og nasjonalt. Det vises her til Regjeringserklæringen fra Soria Moria som også ligger til grunn for ny lov om dyrevelferd, sitat *"Bestandstall skal kunne vurderes utifra effekten på beiting, beitedyr og for livskvaliteten for folk i rovdyrutsatte områder"*

Bjørneområdet på Indre Helgeland har uten sidestykke, det desidert høyeste antall beitedyr av de områder som rovviltneemndene har definert som leveområder for store rovdyr. Beitenes kvalitet områdets potensial i form av muligheter for vekst i kvalitetsproduksjon med småfe, storfe og reindrift. Et stort antall beitedyr i dag ca 72.500 sau, rein + storfe betyr at området må omdefineres til: **KJERNEOMRÅDE FOR BEITEDYR.**

Som det fremgår av høringsnotatet legger regjeringen nå opp til et lovverk som i praksis vil medføre at det ikke vil kunne tillates å slippe husdyr på tradisjonelt utmarksbeite i bestemte områder.

Lovutkastet vil ha store konsekvenser for beitebasert landbruksnæring i områder som vil få begrensninger i bruken av utmarksbeite. Dette kan også ramme reiselivsbaserte næringer og medføre en økt gjengroing. Økt gjengroing og forfall av kulturlandskapet antas å ikke være attraktivt for turister. En økt gjengroing og et kulturlandskap som ikke vedlikeholdes av beitedyr medfører at det biologiske mangfoldet blir fattigere

2. Generelt

Det fremgår av høringsnotatet at arbeidet med ny lov om dyrevelferd ble igangsatt i kjølvannet av dyrevelferdsmeldingen St. meld nr 12(2002-2003). Ett av fem uttalte mål med lovgjennomgangen var *"(...) å foreta en grenseoppgang i forhold til andre lover,"* jf høringsnotatet s. 4.

Lovutkastet er fremmet av *Landbruks- og matdepartementet* i samarbeid med *Fiskeri- og kystdepartementet*. Det er opplyst på s. 10 i høringsnotatet at disse departementene har vært i kontakt med *Arbeids- og inkluderingsdepartementet* og de samiske organisasjoner. Det heter videre at man har sett et klart behov for *"(...)en mer helhetlig og overordnet lov."*(s.7)

Som Hattfjelldal Kommune vil vise nedenfor, inneholder høringsutkastet forslag til nye bestemmelser som får direkte betydning for den fremtidige rovviltpolitikken og forvaltningen av denne. *Hovedansvaret for den statlige rovviltpolitikken er tillagt Miljøverndepartementet.*

Hattfjelldal Kommune finner det på denne bakgrunn oppsiktsvekkende at ikke Miljøverndepartementet har vært trukket direkte inn i den delen av lovarbeidet som ligger under dette departements ansvarsområde.

I avsnitt 1.3.2 om *" Viktige nye bestemmelser "* heter det blant annet på s. 11:

"Dyreeiers plikt til å beskytte husdyr og tamrein på beite mot rovvilt videreføres og presiseres. Det samme gjelder for tilsynsmyndighetenes adgang til å fatte vedtak om beiterestriksjoner grunnet rovvilt. Samtidig foreslås det innført i loven en hjemmel som gir dyreeier rett til økonomisk kompensasjon ved inngripende vedtak om beiterestriksjoner."

I Høyesteretts dom 8. september 2006 i den såkalte Rendals-saken (inntatt i Rt 2006 s.1105) slo Høyesterett fast hva som er gjeldende rett for så vidt gjelder dyreeiers plikt til å beskytte husdyr på beite mot rovvilt, og myndighetenes adgang til å fatte vedtak om beiterestriksjoner. Det er Hattfjelldal Kommunes syn at departementene i høringsutkastet *ikke* foreslår en videreføring og presisering av de rettsregler Høyesterett la til grunn, men tvert i mot foreslår *fundamentale endringer i disse reglene*. Departementets uttalelse er følgelig villedende. Hattfjelldal Kommune vil straks dokumentere dette nedenfor:

3. Rendalsdommen

En enstemmig Høyesterett fastslo følgende i Rendalssaken:

- a) *"Vår rovdyrpolitikk bygger på den oppfatning at den enkelte borger ikke skal påføres omkostninger ved påført skade eller ved tiltak for å forebygge skade."*
- b) *"Når regelen om dyreeierens plikter i dyrevernavloven § 2 skal anvendes, blir det tale om en avveining av de lidelser som dyret risikerer å bli påført, mot de oppofrelser som dyreeieren kan pålegges for at denne risikoen skal fjernes eller reduseres (...). Like fullt synes det til nå å ha vært en fremmed tanke at dyreeier ut fra hensynet til vern mot rovdyr over et langt tidsrom skulle kunne pålegges å avstå fra å bruke sin utmarkseiendom som beite."*
- c) *"Det er etter dette mitt syn at dyrevernemnda ikke hadde hjemmel for å beslutte – og deretter opprettholde – et vedtak om beiteforbud i utmarken på Vestkjølen og Hanestadjjølen av en slik varighet som ble resultatet i dette tilfellet. I realiteten er det naturfredningshensyn og ikke dyrevernhensyn som har vært årsak til at beiteforbudet ble stående ved lag. Man er da utenfor dyrevernavlovens ordning med offentlige pålegg for dyreeiers egen regning."*

4. Høringsutkastets forslag

Det er særlig bestemmelsene i § 23 og i § 32 som er av interesse. Forslaget til § 23 om Tilsyn, stell og foring inneholder blant annet følgende:

Lovutkastet § 23 bokstav c:

"Dyreeier skal sikre at dyr beskyttes mot skade, sykdom, parasitter, predatorer (rovdyr) og andre farer."

Hvordan sikringen mot rovdyr skal skje, er beskrevet slik i forarbeidene, se s. 90:

"Plikten til å føre tilsyn med dyrene må avpasses etter(...) rovdyrfare og lignende. Der det anses å være vesentlig risiko for at dyr kan utsettes for farer, må tilsynet med dyrene være intensivert. I slike områder kan det, ut fra en konkret farevurdering, også være

behov for forebyggende tiltak. Selv om tilsyn ikke kan hindre skader som eksempelvis skyldes rovvilt eller ulykker, vil godt tilsyn øke mulighetene for å oppdage rovdyrangrep, ... slik at det kan iverksettes tiltak. (...) Når situasjonen ut fra en helhetsvurdering anses uforsvarlig ut fra hensynet til dyrevelferd, skal det treffes nødvendige tiltak selv om dette kan være vanskelig og/eller ressurskrevende. (...) Forekomst av rovvilt kan imidlertid medføre at det vil være dyrevelferdsmessig uforsvarlig å holde husdyr på beite i området. (...) Hensynet til beiteretten/-interessen, og den enkelte dyreeiers praktiske muligheter, kan ikke veie tyngre enn hensynet til at driften skal være dyrevelferdsmessig forsvarlig. Om nødvendig må det settes inn tunge tiltak som eksempelvis rovdyrsikre gjerder, flytting til andre beiteområder og sanking."

De plikter som her er beskrevet, er ment å være dyreeiers grunnleggende tilsynsplikt, og de tiltak som her er beskrevet, vil være tiltak han må bekoste selv, og uavhengig av varigheten av slike tiltak, som for eksempel flytting til andre beiteområder.

Sammenholdes det høringsutkastet sier om innholdet av den nye lovens § 23 c for så vidt gjelder rovdyr, vil det ses at *bestemmelsen bryter fundamentalt med Høyesteretts beskrivelse av dyrevernløvens innhold.*

Det kan synes som om forfatterne av høringsutkastet ikke har forstått at *staten tapte Rendalssaken*. Saken gjaldt nettopp statens oppfatning av dyrevernløvens rekkevidde i rovviltsaker. Høringsutkastet foreslår å lovfeste de samme plikter på dyreeieren som staten forgjeves påsto at dagens dyrevernlov inneholder.

Hattfjelldal Kommune finner lovutkastets § 23 bokstav c og kommentarene til bestemmelsen oppsiktsvekkende, sett i lys av Rendalssaken.

Lovutkastet § 32 - Tilsyn og vedtak

Bestemmelsen foreslås gitt følgende ordlyd:

"Mattilsynet fører tilsyn og kan fatte nødvendige vedtak for gjennomføring av bestemmelser gitt i eller i medhold av denne loven.

Mattilsynet kan fatte vedtak om beiterestriksjoner for å beskytte husdyr mot rovvilt. Ved inngripende vedtak om beiterestriksjoner grunnet rovvilt, har dyreeier rett til økonomisk kompensasjon. Kongen kan gi nærmere forskrifter om vilkår for og utmåling av slik kompensasjon."

I høringsutkastet på s. 99 er bestemmelsen kommentert slik:

"Andre ledd er en tydeliggjøring av tilsynsmyndighetens hjemmel til å fatte vedtak om beiterestriksjoner på grunn av rovvilt. Inngripende vedtak om beiterestriksjoner vil gi rett til økonomisk kompensasjon for dyreeier. Inngripende vedtak vil normalt være vedtak som innebærer forbud mot å bruke utmarksbeiter som vedkommende normalt benytter i hele eller deler av beitesesongen. I disse tilfellene vil vedtaket utløse rett til økonomisk kompensasjon for dyreeier, på bakgrunn av at det påløper merutgifter som følge av vedtaket. Kompensasjonen vil utbetales gjennom standardiserte satser. Kompensasjonen foreslås å inntre fra den dagen vedtaket gjøres gjeldende. Kun

kortvarige vedtak på inntil en ukes varighet kan fattes uten at vedtaket gir rett til kompensasjon."

De to bestemmelsene som er gjengitt her fra høringsutkastet viser at departementene foreslår *en vidtgående utvidelse av dyrevernavlovgivningens rekkevidde i rovviltsaker*. Denne vidtgående utvidelsen foreslås under foregivende av å *"videreføre og presisere"* gjeldende rett. – Hattfjelldal Kommune finner ikke bare forslagene uakseptable, men også fremgangsmåten sterkt kritikkverdig.

Som Høyesterett treffende uttalte i Rendalssaken om statens uholdbare rettsoppfatning, ble det forsøkt inntatt i dyrevernavloven rene naturfredningshensyn. Slik er det også i høringsutkastet, hvor rovdryfare blir likestilt med *"skade, sykdom, parasitter"*. Man overser da det elementære at rovdryfare – i motsetning til andre farer og skadeårsaker – i all hovedsak vil være skapt av det til enhver tid rådende politiske syn på viktigheten og omfanget av vern av rovdry. Det er altså to motstående interesser av nasjonal karakter – dyrevelferden og naturvernet – som lovreguleres på den måten at dyreeiers plikter, innholdet av hans beiterettigheter og muligheten for tradisjonell næringsutøvelse, fullt ut dikteres av rovdrypolitikken og -forvaltningen.

I følge vår øverste domstol har det hittil vært *"en fremmed tanke"*. – Hattfjelldal Kommune er enig i dette.

Det er Hattfjelldal Kommunes syn at lovutkastet bryter med den pålagte målsettingen fra Stortinget om *"å foreta en grenseoppgang i forhold til andre lover."* – Forholdet til viltlovens bestemmelser om rovviltforvaltningen er overhodet ikke kommentert.

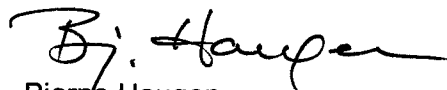
Det er videre Hattfjelldal Kommune syn at dersom lovutkastet skulle imøtekomme *"(...) et klart behov for en mer helhetlig og overordnet lov"*, burde forholdet mellom dyrevelferden og rovviltpolitikken vært drøftet på en åpen og nyansert måte.

I en situasjon hvor det er oppstått eller er fare for at det kan oppstå konflikt mellom dyrevelferden og rovviltpolitikken, bør det etableres institusjonelle organer som kan foreta de samlede avveininger av de motstående hensyn som foreligger. Det vil alltid finnes et sett av virkemidler for å kunne løse slike konflikter, også ved tiltak rettet direkte mot det aktuelle rovviltet, i form av sikring, felling eller lignende. Hvilke tiltak som i det enkelte tilfelle vil være de mest adekvate, vil både bero på muligheten for alternativt beite, innmarksbeite, gjeting osv, men også på hvorvidt felling av rovviltet er uproblematisk i forhold til bestandens overlevelsessevne, om bestanden har nådd bestandsmålet, om bestandsmåloppnåelsen kan nås noe senere osv.

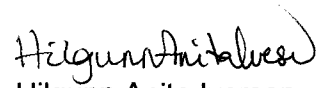
De motstående hensyn mellom dyrevelferd og rovviltvern kan bare håndteres gjennom en lovmessig og organisatorisk samordning av regelverk og forvaltningsorganer som i dag forvalter hver sin sektorinteresse. Tiltak og virkemidler for å redusere konfliktnivået vil kunne finnes på begge sider, avhengig av de konkrete forholdene.

Hattfjelldal Kommune motsetter seg derfor også forslaget om at Mattilsynet skal være bestemmende myndighet alene etter loven i saker som angår konflikten dyrevelferd og rovvilt. Dette sektororganet vil ikke være egnet til det.

Med hilsen

Bjarne Haugen
avdelingsleder

Hilgunn Anita Iversen
jordbrukssjef